

УДК 821.111:82-31

ХАРАКТЕРИСТИКА КОЛЬОРОНІМІВ У ТВОРЧОСТІ ДЕНА БРАУНА (НА ПРИКЛАДІ РОМАНІВ «КОД да ВІНЧІ», «ВТРАЧЕНИЙ СИМВОЛ», «ЯНГОЛИ ТА ДЕМОНИ»)

Вишницька Я.С., викладач

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
seyavi8@mail.ru

У статті розглядаються кольороніми в романах Дена Брауна, а саме в «Коді да Вінчі», «Втраченому символі», «Янголах та демонах». Ми провели аналіз кольоронімів у трьох романах, намагались виявити певні закономірності їх вживання, що є подібним, що відмінним, а також проаналізували структуру, семантику та прагматичну спрямованість цих слів. Ми з'ясували, які кольороніми автор вживає найчастіше, а також, чи є серед них індивідуально-авторські лексеми.

Ключові слова: кольороніми, структурні особливості, семантика, прагматика, частотність, тропи.

ХАРАКТЕРИСТИКА КОЛОРАТИВОВ В ТВОРЧЕСТВЕ ДЭНА БРАУНА (НА ПРИМЕРЕ РОМАНОВ «КОД да ВИНЧИ», «УТРАЧЕННЫЙ СИМВОЛ», «АНГЕЛЫ И ДЕМОНЫ»)

Вишницкая Я.С.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина

В статье рассматриваются колоративы в романах Дэна Брауна, а именно в «Коде да Винчи», «Утраченном символе», «Ангелах и Демонах». Анализируя колоративы в трех романах, мы предпринимаем попытку выявить определенные закономерности их употребления, что является общим, а что различным. Также проанализировали структуру, семантику и прагматическую направленность этих слов. Выяснили, какие колоративы автор употребляет чаще всего и есть ли среди них индивидуально-авторские лексемы.

Ключевые слова: колоративы, структурные особенности, семантика, прагматика, частотность, тропы.

THE CHARACTERISTIC OF COLORATIVES IN THE NOVELS BY DAN BROWN («THE da VINCI CODE», «THE LOST SYMBOL», «ANGELS AND DEMONS»)

Vyshnytska Ya.S.

Zaporizhzhya National University, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, Ukraine

In this article we analyze the coloratives in Dan Brown's novels – "The Da Vinci Code", "The Lost Symbol", "Angels and Demons". Our attention focused on the comprehensive characteristic of coloratives, its structural, stylistic and pragmatic features, also specifics in the texts' usage.

Dan Brown is the one of the most popular and successful author in modern world and there are many researchers who want to know what is his secret of success. Many features of his novels demonstrate that he uses some successful scheme which he had carefully developed for many years. The researchers found that Dan Brown had created a new form of modern novel.

Analyzing the coloratives in Dan Brown's novels, we notice that there are many coloratives and each of them do its own function in the text, the majority of them use for creation some effect and influence for reader, the attempt to intrigue. And this author's idea implements very well.

There are many coloratives in Dan Brown's novels, also there are specific author's tropes with coloratives, the most frequent types of them are: comparison (*black like oil*), metaphors (*ghostly eyes*), metonymies (*blond woman, cherry divan*), and the phrases with epithets (*black light, dark hole*). There are also individually coloratives such as *blackened blood, blood-red, jet-black eyes, snow-white, ghost-pale skin, black as death*, and other.

Telling about the structural types of coloratives, there are five groups: the most frequent type is adjective with noun; noun, verb and adjective; single noun or noun with noun with adverb or sometimes with adjective; single participle or participle with noun; and the last one – the comparative phrases.

We can made the conclusion, that predominantly the author uses in his novels the same coloratives, which create the special mysterious atmosphere, they are: *black, red, white, dark, pale*, the coloratives in his novels are simple, understandable for every reader, but every reader intellectual or not will be interested in his novels, because someone see only the superficial sense, and another reader will understand something secret and profound.

Key words: coloratives, structural features, semantics, pragmatics, frequency, tropes

Якщо йдеться про колоративну лексику, яка є об'єктом розгляду в нашій статті, важливо зазначити, що кольороніми завжди привертали увагу лінгвістів, унаслідок чого виникло чимало досліджень на цю тему. Вона вивчалася в різних аспектах та з різних точок зору, а саме: психологічний вплив кольорів на людину; їх використання в рекламі, психології, політиці; яку роль той чи інший колір відіграв в історії різних держав і народів, кольори на прапорах та у свідомості різних національностей (Б.А. Базима, У. Бер, Б. Берлін, П. Кей), вивчалася символіка кольоропозначень у британському та американському варіантах англійської мови (К.А. Власова), походження назв кольорів, розглянуто питання перекладання назв кольорів різними мовами та як трансформується значення певного кольору при перекладі (І.В. Ковальська), досліджено синтагматичні, парадигматичні та епідигматичні характеристики прикметників на позначення кольору в англійській мові (Т.В. Венкель), колірну номінацію як елемент вторинної мовної картини світу в сучасній англійській мові (Т.В. Пастушенко). Змінам у семантиці кольоропозначень та реалізації їхніх вторинних значень присвячені праці Р.М. Фрумкіної, Н.Б. Бахиліної, І.М. Грановської, Г.І. Ільїнського, Е.М. Іссерліна, М.А. Малютіної, С. І. Соловйової, М.І. Суровцевої та ін., вивчалися денотативний простір прикметників кольору в англійській мові (С.В. Мічугіна), контекстуальна емотивність одиниць лексико-фразеологічного поля «колір» в англійському художньому тексті (Н.В. Шелепова), досліджувалася колоративна лексика в різних літературах, у творах української та іноземної літератури, зокрема літературознавцями (Є.В. Губенко, П.Г. Громова, Н.Г. Іванова, Т.В. Петрусь, О.О. Рибальченко), досліджувалися особливості найменування кольорів у різних мовах тощо (Т.Б. Козак, Т.Ф. Семашко). Усі ці численні праці демонструють, що інтерес до кольору та кольоронімів у дослідників дуже високий.

Отже, звернемося до розмаїття кольоронімів у романах Дена Брауна та проаналізуємо їх з боку стилістики, семантики, прагматики та структури. Завдання, які ми ставимо перед собою, – це представити структурну, семантичну та стилістичну характеристики кольоронімів у романах, визначити закономірності їхнього вживання. Предметом дослідження є всебічна характеристика кольоронімів у романах Дена Брауна. Об'єкт – кольороніми в романах Дена Брауна, їхня структурна, стилістична, прагматична характеристики та особливості вживання.

Кольороніми були проаналізовані на прикладі трьох романів Дена Брауна «Код да Вінчі», «Янголи та демони», «Втрачений символ». Можна говорити про те, що у всіх трьох романах вживаються переважно однакові кольороніми, тобто автор надає перевагу певним лексемам. Це пояснюється тим, що автор не порушує вже опрацьованої ним схеми, яка привертає читачів, та, відповідно, приносить автору чималу матеріальну винагороду за продаж романів. Написання творів за певним шаблоном характерне не тільки для романів Дена Брауна, а й для творчості більшості письменників. Загальновідомим фактом є те, що багато успішних письменників використовують певну схему для написання своїх творів, яка може бути різною, але головне – це зацікавити читача, змусити його дочитати книгу до кінця, а потім узяти наступну. Тобто загалом справедливими є слова одного з дослідників літературного феномену Дена Брауна про те, що письменник є не просто працелюбним розробником і послідовником, його творчість – не просто комерційна шліфовка популярного жанру, а дещо набагато більше, якщо не створення, якісний розвиток нової форми роману. Брауну вдалося знайти літературно-комерційний аналог того, що в середньовіччі мало назву «філософський камінь». Письменник і літературознавець А. Геніс заявляв про те, що перший літературний троп у «Коді да Вінчі» йому вдалося знайти лише на 125-й сторінці. Літературні здібності Брауна дійсно важко назвати видатними, щоб упевнитися в цьому, достатньо погортати навіть не 125 – набагато менше сторінок будь-якої його книги. Впадає в очі нескінченне повторення автором фраз-кліше, повсякденних епітетів та порівнянь [1].

Почнемо з того, що розглянемо структурні особливості кольоронімів у романах, а саме – на які групи ми можемо їх поділити.

1. Прикметник + іменник (двослівні словосполучення) (The Da Vinci Code: *white hair, blue uniform, dark eyes, black onyx, red light, purple amethyst, red dot, black Audi, green eyes, blue eyes, red hair, black clothes, dark island, black light, purple text, black tunics, red zone, red carpet, grey stone, blue button, black mask, white cylinder, dark corridor*; Angels and Demons: *brown hair, red light, black eyes, black Peugeot, white handkerchief, gray eyes, black hair, dark skin, white lab, white smocks, black velvet, dark hair, green eyes, black robe, white clouds, blue screen, dark figure, black chronograph, white beard, red cross, blue light, white marble, gray hair, red beard, dark fingers, black shadow, white noise, black van, black sky, dark color, white light, white flesh, black parachute, golden light, white smoke, blue jeans*; The Lost Symbol: *white gloves, green granite, black marble, gray eyes, dark suit, dark ritual, white Volvo, black complexion, black hair, red hair, blue blazer, black eyes, blue eyes, white scar, black tea, black holes, black market, pale flesh, black passageway, orange pylons, black camouflage, orange flame, black limousine, dark hole, black paint, black bird, red liquid, black velvet, black cassock, black shadow, black Escalade, white sedan, inky blackness, white ceiling, blond hair, white smoke, dark slacks, white obelisk*).

2. Іменник + дієслово + прикметник (The Da Vinci Code: *irises were pink, masks were white, masks were black, the earth was still black, Sophie's eyes were deep green, mouth was snow-white, world slowly went black*; Angels and Demons: *the corridor turned pitched black, her wrists now purple, his face was white with fear, Kohler and Langdon were white, the craft was white, everything around him was white, Chinita was black, the lights were deep red, the alley was pinched and dark, the flesh was seared black, the smoke was black, the Secret Archives were black, his knuckles would have been white, the room was golden, everything went black, his eyes burned black, the end of the object was white hot, the lower half of his body was crimson-black, the tiny windows seemed black, the metal still glowed red, she went white, their faces were white*; The Lost Symbol: *his once-dark hair was turning silver, face was pale, plate encrusted with green, corridor was pitch-black, night was dark, everything looked dark, her eyes were red, black Escalade with dark windows roared across the double yellow, his eyes were opaque and white, everything went black, wrinkle was the bloody, the screen faded to black, knuckles turned white, screen suddenly flash to black, her eyes flashed black, the key was black iron*).

3. Одиначний іменник або іменник + іменник із прислівником та іноді з прикметником (The Da Vinci Code: *whiteness of his skin, glint of gold, sea of green, blackness*; Angels and Demons: *blackness, grayness*; The Lost Symbol: *blackness, sea of green*). Причому варто зазначити, що іменник *blackness* в усіх трьох романах з'являється дуже багато разів, буквально кожні 10–15 сторінок. Іменник *whiteness* також частотний, особливо в романі «Код да Вінчі», тому що вживається для опису зовнішності одного з головних негативних персонажів.

4. Одиначний дієприкметник або дієприкметник + іменник (The Da Vinci Code: *honey-coloured stone, muted red glow, darkened hallway, blackened blood, cream-coloured sweater, darkened library, blue-robed Virgin Mary, white-knuckled, well-oiled black man, ruby-faced, dark-haired man, white-clad knight, rose-coloured horse, red felt-tipped marker, green-eyed woman*; Angels and Demons: *white-haired man, gray-suited man, pitched black, darkened tunnel, almond-scented hair, gray-toothed smile, pale muted figure, red-tiled rooftops, dark-skinned man, doe-eyed brunette, blackened tongues, blackened mouth*; The Lost Symbol: *white-robed figure, gray-eyed master, gray-eyed man, pearl-colored, darkened alcove, dark-haired man, cream-colored Siena marble, blond-haired gentleman, blackened mixture, black-clad figures, red-haired boy, eerie-colored lighting, whitewashed houses*).

5. Порівняльні звороти (The Da Vinci Code: *as white as a ghost, he had skin white like an angel, its polished stone glowing white like a resplendent sanctuary, looking like a dark island*; Angels and Demons: *black like oil, their tongues black as soot, his tongue was black as death*,

her skin was like cream, his eyes looked like two black slits, a speck of light as pure and white as anyone had ever seen, he felt as light as a ghost; The Lost Symbol: black-and-white photograph, like a ghostly film negative, everything was white, like heaven, red liquid was wine...it shimmered like blood, Solomon's gray eyes were like stone).

Що стосується особливостей самих кольоронімів з точки зору їхньої оказіональності або ж навпаки, то трапляються і звичайні позначення кольору, і такі, які можна назвати індивідуально-авторськими, хоча їх менше. Отже, можемо виокремити в романах Дена Брауна такі типи тропів:

1. Найуживаніший вид тропів у романі – це звичайні словосполучення з епітетами (*black Audi, green eyes, blue eyes, red hair, black clothes, dark island, black light, purple text, green eyes, black robe, white clouds, blue screen, dark figure, black chronograph, white beard, red cross, blue light, white marble, gray hair, red beard, black camouflage, orange flame, black limousine, dark hole, black paint, black bird, red liquid, black velvet, black cassock).*

2. Порівняння (*as white as a ghost, he had skin white like an angel, black like oil, their tongues black as soot, his tongue was black as death, her skin was like cream, Solomon's gray eyes were like stone)*

3. Метафори або приховані порівняння (*bloody smear, olive green eyes, his alabaster white flesh, with blood-red slashes, a sea of blue police lights, hazel eyes, chestnut skin, bloody face, almond-scented hair, red-hot stare, doe-eyed brunette, blackened tongues, white noise, ghostly white, golden light, ghostly eyes, ebony eyes, warm ochre marble, red eyes, blackened blood, jet-black eyes, blood-red wine, pigskin chair).*

4. Метонімії (*with golden shoes, bloody smear, golden line, large golden head, bloody monk, gold head shaped, blond woman, white on the women black on the men, golden light, black Peugeot, cherry divan, hazel eyes, chestnut skin, black woman, man in white, black helicopter, blond girl)*

Варто зазначити, що кольороніми в романах Дена Брауна завжди виконують певну функцію, автор чітко розуміє де і для чого він вживає певне словосполучення і який вплив воно матиме на читача. Отож, визначимо, які кольороніми найбільш часто вживає письменник – *black, white, dark, red*, а також відтінки цих кольорів – вживаються дуже часто і в простих словосполученнях, і в незвичайних порівняльних зворотах та інших комбінаціях, які можна вважати індивідуально-авторськими або оказіональними. Кольоронім *black* – *black marble, black eyes, their tongues black as soot, everything went black, his eyes burned black, his tongue was black as death, blackened blood, jet-black eyes, his eyes looked like two black slits, blackness*, цей прикметник є домінуючим у романах Дена Брауна; *white* – *white handkerchief, white obelisk, white smoke, mouth was snow-white, everything around him was white, whiteness, whitewashed houses, he had skin white like an angel, a speck of light as pure and white as anyone had ever seen, everything was white, like heaven*, цей прикметник можна вважати другим за частотністю вживання в текстах; також дуже часто трапляються кольороніми, які позначають ступінь прояву кольору – темний і блідий, світлий (*dark, pale, light*), можуть вживатися і самостійно, і в сполученні з будь-яким кольором або іменником, що робить такий кольоронім індивідуально-авторським: *ghost-pale skin, dark red pupils, dark eyes, pale yellow parchment, pale body, the darkest night, darkened control room, dark-skinned man, as light as a ghost, pale chest, dark black smoke; red* – *red light, red eyes, red dot, red hair, reddish haze, blood-red slashes, red blinking, deep red lights, blood-red box, red-hot stare, blood-red wine, apple-red Algerian marble, reddish-purple color*. Зі значенням та характеристикою, які мають ці кольори, ми вже ознайомлені. «Червоний колір уособлює могутність, прорив, волю до перемоги, він завжди домагається того, чого хоче (залежно від відтінку – спосіб досягнення). Він завжди в русі, завжди джерело енергії. Девіз цього кольору – «нехай виживе найсильніший». Червоний колір змушує насторожитися при небезпеці, символізує пристрасть, збуджує пристрасність, тобто пристрасно любить, пристрасно ненавидить і пристрасно вірить. Отже, йому

властива максимальність у почуттях. Цей колір змушує бути активним у всьому, надихає і дає сили для продовження розпочатого; уособлює перемогу, здатність вчасно завдати удару. Цей колір завжди привертає увагу, він демонстративний» [2, с. 2007]. Що стосується чорного кольору, який теж дуже часто трапляється в романі, то він є антитезою білого, протилежним боком життя. Усе негативне в житті первісних людей висловлював чорний. Злі сили, ворожі людині, в уявленнях давніх людей мали чорний колір. На відміну від «білої» «чорна магія» апелює до сил зла, і приводить людину до загибелі і прокльону. Найбільш важливі значення чорного – небуття, смерть, хаос, руйнування. Чорний колір використовується в магічних ритуалах, тема яких пов'язана зі смертю, закінченням або перериванням чого-небудь, втручанням у життя людини ворожих сил і т.п. Звідси стає зрозумілою роль чорного в ритуалі ініціації. Чорний вважався кольором злого чаклунства і знахарства. До «чорних магів» ставилися з острахом і ворожістю. На житла людей, підозрюваних у злому чаклунстві, наносили чорну фарбу [3]. Також важливим фактом є те, що «кольори впливають не тільки на очі, але й на інші органи відчуттів: ми відчуваємо смак «солодкого рожевого кольору», чуємо «кричущо-червоний», відчуваємо «повітряно-білий», чуємо запах «свіжої зелені»» [4, с. 37]. Іноді автор підсилює значення певного кольору, вживаючи декілька кольоронімів у поєднанні або використовуючи метафору чи порівняльний зворот, що посилює ефект, впливаючи на читача, робить опис більш яскравим. Наприклад, *blackened blood* (почорніла кров), *ghost-pale skin* (шкіра бліда, мов у привида), *white as a ghost* (білий як привид), *alabaster-white flesh* (алебастрово-біла плоть), *pitch black* (чорний як смола), *mouth was snow-white* (білий як сніг), *black like oil* (чорний як масло), *blood-red box* (криваво-червона коробка), *doe-eyed brunette* (з очима, як у лані), *black as death* (чорний як смерть), *blackened tongues* (почорнили язики), *crimson-black* (малиново-чорний), *skin like cream* (шкіра, мов крем або вершки), *white like angel* (білий як янгол), *tongue black like death* (язик чорний як смерть), *blood-red wine* (криваво-червоне вино), *jet-black eyes* (чорні як смола очі), *inky blackness* (чорнильна чорнота), *chocolate-brown* (шоколадно-коричневий), *white like heaven* (білий як небеса). Як бачимо, автор для порівняння вживає такі слова, як *привид, кров, смерть, небеса, смола, чорнило, янгол*, які переважно не мають позитивного впливу та асоціюються з чимось негарним, таємничим, моторошним. Цього і прагне Ден Браун, бо всі його романи – це детективи з елементами загадковості, інтриги, це несподівані повороти сюжету та часом дуже моторошні сцени, містика та магія, а також захоплююча історія.

Отже, можемо зробити такі висновки: по-перше, автор вживає переважно одні і ті ж кольороніми в усіх трьох романах, найбільш частотні це *black, white, dark, red*, та похідні від цих слів, також порівняльні звороти або метафори, які позначають ці кольори: *blackness, blackened, black as death, black like oil, ebony eyes, jet-black, whiteness, white like angel, pure, alabaster white, snow white, ghostly white, white, like heaven, darkened, reddish, blood-red, red-hot*; по-друге, усі вищезазначені кольороніми вживаються з певною метою, а саме для створення ефекту таємничості, певної атмосфери та для того, щоб читач був заінтригований та дочитав роман до кінця; по-третє, кольороніми в романах Дена Брауна за структурою та стилістичним забарвленням – це звичайні словосполучення, переважна кількість яких є прикметниками, що позначають колір, та іменниками, тобто багато цікавих та яскравих кольоронімів у романах не знайти, хоча є й індивідуально-авторські, представлені метафорами або порівняльними зворотами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балод О. Дэн Браун и роман будущего / О. Балод / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.netslova.ru/balod/db.html
2. Нелюбова М. В. Психология цвета. Авторский курс лекций / М. В. Нелюбова / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.yugzone.ru/psy/colors.html

3. Базима Б. А. Цвет и психика / Б. А. Базима / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://psyfactor.org/lib/colorpsy.html>
4. Бер У. Что означают цвета / У. Бер. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1997. – 224 с.

REFERENCES

1. Balod, O. "Dan Brown and the novel of future", available at: www.netslova.ru/balod/db.html (access October 8, 2015)
2. Nelubova M.V. Psychology of the colour. Author's lectures, available at: www.yugzone.ru/psy/colors.html (access October 5, 2015)
3. Bazyma, B.A. "Colour and psychics", available at: <http://psyfactor.org/lib/colorpsy.html> (access October 6, 2015)
4. Beer, U. (1997), Chto oznachayut cveta [What do the colours mean], Fenix, Rostov na Donu, Russia

УДК 811.112.2:81'42:32

СЕМАНТИЧЕСКОЕ ПОЛЕ «SCHWARZ/ЧЕРНЫЙ» В НЕМЕЦКОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

Вовк И.Л., преподаватель

*Запорожский государственный медицинский университет,
просп. Маяковского, 26, г. Запорожье, Украина*

irateacher@mail.ru

В статье мы проанализировали семантику цветоименований с компонентом «schwarz/черный» в немецком политическом дискурсе. Мы предприняли попытку обнаружить определенные закономерности их употребления, а также выяснили, в каких значениях цветоименование «schwarz/черный» встречается чаще всего.

Ключевые слова: цветоименование, семантика, семантический компонент.

СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «SCHWARZ/ЧОРНИЙ» У НІМЕЦЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Вовк І.Л.

*Запорізький державний медичний університет,
просп. Маяковського, 26, м. Запоріжжя, Україна*

У статті ми проаналізували семантику кольоропозначень із компонентом «schwarz/чорний» у німецькому політичному дискурсі. Ми намагались виявити певні закономірності їх вживання, а також з'ясували, у яких значеннях кольоропозначення «schwarz/чорний» вживаються найбільш часто.

Ключові слова: кольоропозначення, семантика, семантичний компонент.

SEMANTIC FIELD «SCHWARZ/BLACK» IN THE GERMAN POLITICAL DISCOURSE

Vovk I.L.

Zaporizhzhya State Medical University, Maiakovskoho av., 26, Zaporizhzhya, Ukraine

In the article we analyzed the semantics of color terms denoting „ schwarz / black” in the German political discourse. We attempted to detect certain patterns of their use, as well as to find out which values of color terms «schwarz / black» are the most common.

The study of color is very relevant in our time. On this subject, the scientists conducted a lot of research in the specific terms of color, exposure, and color perception. Association of color in any subject causes a certain response (positive, negative and neutral). In our study, we examine the colors in the political discourse. The groups of adjectives denoting colors include the following ones: schwarz, rot, grün, blau, weiss, braun, gelb, grau, rot-grün, rot-rot schwarz-rot, orangefarbe, schwarz-gelb, umbrafarbe, rot-rot-grün, rot-grün-gelb-schwarz, rosa.